

התערבויות ללימוד משחק סימבולי לילדים עם ASD

מאת: מירי ירדני

מנהלת מקצועית באלוטפים

ALUT
The Israeli
Society
for Children
and Adults
with Autism

אלו"ט
אגודה
לאומית
לילדים
ובוגרים
עם אוטיזם

כל הזכויות שמורות ל"אלו"ט- אגודה לאומית לילדים ובוגרים עם אוטיזם".
אין להעתיק, להפיץ, להציג בפומבי, או למסור לצד שלישי, מסמך זה, כולו או
חלקו ו/או לעשות בו כל שימוש, ללא קבלת אישור מראש ובכתב, מאת חטיבת
הידע של אלו"ט: yeda@alut.org.il

החטיבה לפיתוח ידע, מחקר והכשרה | yeda@alut.org.il | 073-3438846 | כורזין 1, גבעתיים 5358301

אוטיזם: להכיר. לקבל. לשלב.

אילו התערבויות נמצאו יעילות ללימוד משחק סימבולי לילדים עם אוטיזם?

אסטרטגיות התנהגותיות בסיסיות

DTT - יעיל ללימוד התנהגות בודדת, או ללימוד רצף קצר של התנהגויות המרכיבות תסריט פשוט. כל התנהגות נלמדת בנפרד, ולאחר מכן הרצף נלמד דרך שרשור אחורי או קדמי (Nuzzolo-Gomez et al., 2002).

שימוש בתחומי עניין מצומצמים לצורך הגברת המידה שבה הפעילות המשחקית תהיה מהנה ומחזקת (Baker, 2000).

NLP- Natural Language Paradigm ✦

ההתערבות בוצעה ע"י הורי הילדים:

- הראו לילד צעצועים, ומנעו מהילד גישה חופשית לצעצועים.
- הראו לילד מודל איך לפעול עם הצעצוע למשך 5 שניות ואז מודל קולי.
- נתנו לילד גישה לצעצוע, ואם הוא ביצע את ההתנהגות שהודגמה אז הוא חוזק על כך.
- ביצעו שלבים אלו עם התנהגות חדשה שהוצגה. וכך הלאה בשלבים הבאים.

התוצאות: ההורים למדו להטמיע דרך למידה זו. היתה הגברה במשחק מותאם, אך רמת המשחק הלא מותאם (סטריאוטיפי) לא הופחתה (Gillett & LeBlanc, 2007).

טכניקות ניהול עצמי ✦

החוקרים מיפו התנהגויות משחק ורבליים לכך שזו התנהגות רצויה, ובמחזקים חברתיים. חזרתיות של הילד. הם לימדו את הילד לתת לעצמו אסימון בכל פעם שהוא שיחק באופן שונה מההתנהגות החזרתית. היה שימוש ברמזים האסימונים הומרו במחזקים מוחשיים בסיום המשחק. בשלב הבא הילדים לא קיבלו רמזים ולא מחזקים חברתיים (Newman et al., 2000).

שימוש בתמיכה ויזואלית ✦

לוח פעילות, לוח נושא, ספרון פעילות.

In vivo modeling ✦

שני "שחקנים" הציגו לילד תסריט, ולאחר מכן הילד החליף דמות אחת בתסריט. נמצא שכאשר הילד תמלל את מה שראה בתסריט, זה היה מרכיב הכרחי לרכישת מיומנויות המשחק, ולהכללה להורים (Jaher et al., 2000).

Video modeling ✦

להראות לילד תסריט שבו-

- הילד מופיע, ועורכים את הסרט כך שיופיעו רק התנהגויות מותאמות שלו.

- דמות אחרת מגלמת תסריט.

לא נמצא הבדל ביעילות בין שתי השיטות. זה נמצא יעיל יותר ממודל (Stahmer et al., 2003) in vivo.

Pont of view video ✨

להחזיק את המצלמה כפי שהילד רואה את הדמויות כשהוא משחק איתם. לצלם מנקודת המבט של הילד, מבלי שיש אנשים בסרט. המטרה היא להראות את הסביבה כפי שהוא יראה אותה כשישחק.

נמצא כי התערבות כזו הגבירה עיסוק בהתנהגויות שהוצגו, הכללה לחומרי משחק חדשים, ובאופן חלקי הכללה לסביבות, כמו שהיה שימור של התנהגויות משחק אלו (Hine & Wolery, 2006).

אסטרטגיות התנהגותיות טבעיות

Naturalistic Behavioral Interventions

(Ingersoll & Schriebman, 2006)

שילוב של טכניקות התנהגותיות עם טכניקות שבהם הילד מוביל את סיטואציית המשק.

הטכניקות ההתנהגותיות שמשתמשים בהן הן רמיזה, עיצוב, וחיזוק מותנה.

טכניקות שבהן הילד מוביל כוללות למידה מזדמנת, למידת ציר (pivotal response training) ו-milieu teaching.

RIT- Reciprocal Imitation Training ✨

(Ingersoll & Schriebman, 2006)

שלב 1 - המטפל מחקה את מעשי ודברי הילד בזמן המשחק, ובנוסף הוא מתאר מילולית את מעשי הילד.

שלב 2 - בזמן שהמטפל מחקה את הילד, הוא רומז לו לחקות התנהגות חדשה שהמטפל מציג במשחק. הילד מחוזק חברתית.

שלב 3 - מוצגות יותר ויותר התנהגויות חדשות ומוכרות על ידי המטפל, שהילד נדרש לחקות.

שלב 4 - מוצגות גם התנהגויות מוכרות עם צעצועים חדשים.

שלב 5 - מוצגות התנהגויות חדשות עם צעצועים חדשים.

תוצאות - רוב המשתתפים הראו שיפור בהתנהגויות של משחק דמיוני ובמשחק ספונטני, אך לא כולם.

Milieu teaching ✨

טכניקת למידה טבעית הכוללת:

- להתבונן ולראות במה הילד מתעניין במשחק.
- לתאר מה הילד עושה במשחק.
- לחזור אחר מה שהילד אומר ולהרחיב זאת.
- להישאר קרוב לילד וליצור קשר עין.
- לעשות שינויים בסביבה כדי לעודד עיסוק מותאם. למשל, להוסיף בובה נוספת למשחק (Kasari et al., 2006).

ממחקרים אלו נמצאו מספר מרכיבים חשובים של התערבויות יעילות בלימוד המשחק הסימבולי לילדים עם אוטיזם.

((Lang, et al., 2009

מודלינג ✨

שילוב של רמיזה וחיזוקים- היה שימוש בהיררכיית רמזים מהקל אל המתערב. הרמזים במחקרים היו מגוונים ונעו מרמז פיזי עד מבט לעבר הפריט הבא ברצף המשחק. המחקרים במחקרים היו מגוונים וכללו גם מחזקים אכילים וגם חברתיים. המשתתפים שימרו עיסוק בהתנהגויות משחק חדשות גם לאחר הדהיית המחזקים.

למידה טבעית או מונחית ילד (Child directed or “naturalistic” instruction) ✨

יש להתכוונן למוקד של הילד במשחק, לחקות התנהגויות שלו, לזהות צעצועים מועדפים ולערוך התערבות בסביבת המשחק הטבעית.

Lang, et al.,
(2009)

References

- Baker, M. (2000). Incorporating the Thematic Ritualistic Behaviors of Children with Autism into Games: Increasing Social Play Interactions with Siblings. *Journal of Positive Behavior Interventions* 2(2), 66-84.
- Gillett, J.N., & LeBlanc, L.A. (2007). Parent-implemented natural language paradigm to increase language and play in children with autism. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 1(3), 247-255.
- Hine, J.F., & Wolery, M. (2006). Using point of view video modeling to teach play to preschoolers with autism. *Topics in Early Childhood Special Education*, 26(2), 83-93.
- Ingersoll, B., & Schreibman, L. (2006). Teaching reciprocal imitation skills to young children with autism using a naturalistic behavioral approach: Effects on language, pretend play, and joint attention. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 36, 487-505.
- Jahr, E., Eldevik, S. & Eikeseth, S. (2000). Teaching Children with Autism to Initiate and Sustain Cooperative Play. *Research in Developmental Disabilities* 21(2), 151-169.

- Kasari, C., Freeman, S., & Paparella, T. (2006). Joint Attention and Symbolic Play in Young Children with Autism: A Randomized Controlled Intervention Study. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 47(6), 611-620.
- Lang, R., O'Reilly, M., Rispoli, M., Shogren, K., Machalicek, W., Sigafos, J., & Regeher, A. (2009). Review of interventions to increase functional and symbolic play in children with autism. *Education and Training in Developmental Disabilities*, 44(4) 481-492.
- Newman, B., Reinecke, D. R., & Meinberg, D. L. (2000). Self-Management of Varied Responding in Three Students with Autism. *Behavioral Interventions*, 15(2), 145-151.
- Nuzzolo-Gomez, R., Leonard, M.A., Ortiz, E.Rivera, C.M. & Greer, R.D. (2002). Teaching Children with Autism to prefer books and toys over stereotypy or passivity. *Journal of Positive Behavior Interventions*, 4(2), 60-67.
- Stahmer, A. C., Ingersoll, B. & Carter, C. (2003). Behavioral Approaches to Promoting Play. *Autism*, 7(4), 401-413.